

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

Till arbetspensionsanstalterna

BESTÄMMELSERNA OM ÅTERSTÅENDE TID OCH SAMORDNINGSREGLERNA FR.O.M.  
1.1.1996 SAMT ÄNDRINGEN I RÄTTEN TILL EFTERLEVANDEPENSION

Arbetspensionslagarna ändras fr.o.m. 1.1.1996 i enlighet med arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse av 18.5.1995. I detta cirkulär redogörs för de ändringar i intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden och i villkoret för rätt till återstående tid som kommer att träda i kraft 1.1.1996 samt för de nya samordningsreglerna och ändringen i rätten till efterlevandepension. Till följd av reformen kommer samordningspärmen A 29/93 senare att ändras och kompletteras.

Om de övriga samtidiga ändringarna i beräkningsreglerna för pensioner som gäller sammanlänkning av korta arbetsförhållanden, indexjustering av pensioner och beräkning av APL-pensionslönen lämnas tillämpningsanvisningar i särskilda cirkulär (A 42/95, A 44/95 och A 45/95). Om ändringarna i KoPL lämnas tillämpningsanvisningar i början av 1996.

Regeringens propositioner med förslag till lagändringarna (HE 118/1995 vp och HE 119/1995 vp) på finska har sänts till pensionsanstalterna som bilaga till cirkulären A 27/95 och A 28/95 och lagarna som stadfästes 18.12.1995, likaså på finska, som bilaga till cirkulär A 43/95. Propositionerna och lagarna på svenska kan beställas från Tryckericentralen, telefon 566 05 66.

Anvisningarna har behandlats i en tolkningsgrupp på Pensionsskyddscentralen i vilken också företrädare för pensionsanstalterna har ingått.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

  
Seppo Pietiläinen

  
Martti Hännikäinen

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

BESTÄMMELSERNA OM ÅTERSTÅENDE TID OCH SAMORDNINGSREGLERNA FR.O.M.  
1.1.1996 SAMT ÄNDRINGEN I RÄTTEN TILL EFTERLEVANDEPENSION

1	INLEDNING.....	1
1.1	Det huvudsakliga innehållet i lagändringarna .....	1
1.2	Ändringen i rätten till efterlevandepension.....	2
2	VILLKORET FÖR RÄTT TILL ÅTERSTÅENDE TID OCH INTJÄNINGSPROCENTERNA FÖR PENSIONEN FÖR DEN ÅTERSTÅENDE TIDEN .....	2
2.1	Det nya villkoret för rätt till återstående tid....	2
2.2	De nya intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden .....	3
2.3	Ikraftträdande .....	5
2.3.1	Rätt till dagpenning 1.1.1996 .....	6
2.4	Räkneexempel med den återstående tiden .....	7
3	SAMORDNING .....	10
3.1	Allmänt.....	10
3.2	Hur samordningsgränsen fastställdes före 1.1.1996	11
3.3	Samordningsgränsen från 1.1.1996 .....	11
3.4	Samordningstidpunkten.....	12
3.5	Ny samordning .....	13
3.6	Ikraftträdande.....	15
3.6.1	Den första samordningen .....	15
3.6.2	Ny samordning .....	15

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

BESTÄMMELSERNA OM ÅTERSTÅENDE TID OCH SAMORDNINGSREGLERNA FR.O.M.  
1.1.1996 SAMT ÄNDRINGEN I RÄTTEN TILL EFTERLEVANDEPENSION

1  
INLEDNING

De lagändringar som gäller arbetspensionerna och som baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas överenskommelse av 18.5.1995 träder i kraft i början av 1996. Ändringarna i beräkningsreglerna för pensioner gäller bestämmande av pensionslönen, indexjustering av pensioner, sammanlänkning av korta arbetsförhållande och beräkningsreglerna för KoPL-pensionen. Om dessa ändringar lämnas tillämpningsanvisningar i särskilda cirkulär.

I detta cirkulär redogörs för de ändringar som gäller rätten till efterlevandepension, villkoret för rätt till återstående tid och intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden samt för samordningsreglerna.

Ändringarna gäller alla arbetspensionslagar inom den privata sektorn. Motsvarande ändringar har också införts inom den offentliga sektorns arbetspensionssystem.

1.1  
Det huvudsakliga innehållet i lagändringarna

**Återstående tid** Intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden ändras så att den sänks från 1,5 procent till 1,2 procent i året mellan 50 och 60 års ålder och till 0,8 procent i året mellan 60 och 65 års ålder. Villkoret för rätt till återstående tid ändras därtill så att arbetstagaren skall ha arbetat minst ett år under en tid omfattande pensionsfallsåret och de 10 föregående kalenderåren.

De nya bestämmelserna om villkoret för rätt till återstående tid och intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden gäller alla de pensioner som bestäms på samma sätt som invalidpensionen. Det nya villkoret för rätt till återstående tid och de nya intjäningsprocenterna tillämpas när pensionsfallet inträffar 1.1.1996 eller senare.

**Samordning** Folkpensionsavdraget slopas i samordningen. Efter ändringen är samordningsgränsen 60 procent av den högsta lönen för ett arbetsförhållande som har pågått minst ett år, när pensionen börjar löpa 1.1.1996 eller senare.

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

## 1.2 Ändringen i rätten till efterlevandepension

Vid riksdagsbehandlingen av de nya arbetspensionslagarna ändrades villkoren för rätt till efterlevandepension. Före 1.7.1950 födda änkers rätt till efterlevandepension enligt de stadganden som var i kraft före 1.7.1990 skall utsträckas till att också gälla änklingar. Sålunda har också en före 1.7.1950 född barnlös änklings som 1.7.1990 var gift med förmånsåtagaren rätt till efterlevandepension redan före 50 års ålder.

Detta stadgande träder i kraft 1.1.1996. Ändringen gäller sådana efterlevandepensioner där dödsfallet inträffar 1.1.1996 eller senare.

## 2 VILLKORET FÖR RÄTT TILL ÅTERSTÅENDE TID OCH INTJÄNINGSPROCENTERNA FÖR PENSIONEN FÖR DEN ÅTERSTÅENDE TIDEN

### 2.1 Det nya villkoret för rätt till återstående tid

Om det nya villkoret för rätt till återstående tid stadgas i 6 a § 1 mom. APL.

Om arbetsoförmågan har börjat innan 360 dagar har förflutit efter att arbetsförhållandet upphörde, skall även tiden mellan arbetsoförmågans början och pensionsåldern (återstående tid) räknas såsom till pension berättigande tid när den invalidpension som beviljas på grundval av detta arbetsförhållande fastställs. En förutsättning är dock att arbetstagaren under det år då arbetsoförmågan började och de omedelbart föregående tio kalenderåren i minst 12 månader har handhaft sådant förvärvsarbete som berättigar till grundpension enligt 8 § 4 mom. och skall försäkras i Finland. När ovan nämnda tid om 12 månader räknas ut betraktas såsom till pension berättigande tid en sådan kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, dock under förutsättning att inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det markbelopp som nämns i lagens 5 § 2 mom. En kalendermånad under vilken arbetstagaren har haft sådana inkomster som avses i lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

arbetsförhållande beaktas på motsvarande sätt, om inkomsterna för hela kalenderåret uppgår till minst det markbelopp som nämns i den sistnämnda lagens 3 § 2 mom.

När pensionsfallet inträffar efter 1995, förutsätter rätt till återstående tid att arbetstagaren har minst 12 månader grundpensionsgrundande anställningstid under en tid omfattande det år då arbetsförmågan inträder och de föregående tio sista kalenderåren. Såsom anställningstid räknas hela pensionsgrundande månader. Restdagar beaktas således inte. Denna anställningstid om 12 månader behöver likväl inte ha pågått utan avbrott. Också anställningstid före 23 års ålder kan dessutom räknas med i dessa 12 månader.

Anställningstiden om 12 månader som krävs för rätt till återstående tid skall i sin helhet ha försäkrats i Finland eller annars vara arbete som omfattas av arbetspensionslagarna i Finland (offentliga sektorn). Arbete som utsänd arbetstagare anses således ge rätt till återstående tid. Utländska försäkringsperioder i EU-land eller annorstädes räknas inte med i denna 12-månaderstid. Om arbetstagaren flyttar till ett annat EU-land för att arbeta där, upphör hans rätt till återstående tid i Finland senast 10 år från det att arbetsförhållandet i Finland upphörde.

Månader med KAPL-löner beaktas om lönerna för hela det aktuella året överstiger det lägre gränobeloppet 200 mk (enligt ind. 100) i KAPL. På motsvarande sätt beaktas också månader med KoPL-löner om KoPL-lönerna uppgår till minst 540 mk (enligt ind. 142) för hela kalenderåret.

Av arbetsförhållanden som har pågått samtidigt beaktas anställningstiden endast en gång för de hela månader under vilka arbetsförhållandena har pågått samtidigt.

Det nya villkoret för rätt till återstående tid gäller också KAPL (5 § KAPL), SjPL (12 a § SjPL) och genom hänvisningsstadganden FÖPL, LFÖPL, KoPL och basbeloppen för avträdelsetöden.

## 2.2

De nya intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden

Om intjäningsprocenterna för pensionen stadgas i 5 § APL.

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

Pensionsbeloppet är 1/8 procent av den pensionsgrundande lönen

1) för varje hel månad av den till pension berättigande tjänstgöringstiden,

2) till den del återstående tid enligt 6 a § 1 mom. medräknas i den till pension berättigande tiden och

3) till den del sådan tid för vilken arbetstagaren har uppburit heffektiv pension medräknas i den till pension berättigande tiden med stöd av 6 c § 1 mom.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 1 punkten är dock

1) 5/24 procent från ingången av det år under vilket arbetstagaren fyller 60 år och

2) 1/12 procent till den del tid före den 1 juli 1962 skall medräknas i tjänstgöringstiden.

Det pensionsbelopp som uträknas enligt 1 mom. 2 och 3 punkten är dock

1) 1/10 procent till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 50 år fram till det han fyller 60 år och

2) 1/15 procent till den del återstående tid omfattar eller pension har uppburits för tid efter det att arbetstagaren fyllde 60 år.

De nya intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden tillämpas på alla pensioner som beräknas med återstående tid, delinvalidpensionen och familjepensionen medräknade.

De nya intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden gäller alla arbetspensionslagar inom den privata sektorn. Också i den offentliga sektorns arbetspensionslagar har ändringar gjorts i intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden.

Intjäningsprocenten 1,2 procent

Intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden ändras för de pensioner där pensionsfallet inträffar efter 1995. För pensionen för den återstående tiden är intjäningsprocenten 1,5 procent fram till den dag då 50 års ålder nås. För tiden mellan dagen efter 50-årsdagen och 60-årsdagen är intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden 1,2 procent i året.

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

Intjäningsprocenten 0,8 procent

För tiden mellan dagen efter 60-årsdagen och 65-årsdagen är intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden 0,8 procent i året.

**Pensionsperiod** För en sådan tid för vilken arbetstagaren har fått heleffektiv pension enligt det nya stadgandet om intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden och som räknas såsom pensionsgrundande tid när pensionen senare räknas ut på nytt, tjänas pension in på samma sätt som för den återstående tiden: enligt 1,5 procent till 50-årsdagen och därefter enligt 1,2 procent mellan 50 och 60 års ålder och enligt 0,8 procent mellan 60 och 65 års ålder.

**Deltidspension** Ändringen av intjäningsprocenten gäller inte tid för vilken arbetstagaren uppbär deltidspension, utan för sådan deltidspensionstid är intjäningsprocenten fortfarande 1,5 procent av inkomstbortfallet.

**Restdagar** De s.k. restdagarna som har blivit över från en intjäningsperiod överförs så som tidigare till den följande intjäningsperioden (se cirkulär A 42/93 sid. 4).

### 2.3

**Ikraftträdande** Det nya villkoret för rätt till återstående tid och de nya intjäningsprocenterna för pensionen för den återstående tiden tillämpas på sådana pensioner där pensionsfallet inträffar 1.1.1996 eller senare. Stadgandena gäller invalid-, arbetslöshets- och familjepensioner.

**Förhandsbeslut om individuell förtidspension**

Om arbetstagaren upphör att förvärvsarbeta under 1995 och tar ut individuell förtidspension fr.o.m. 1.1.1996, har han ännu rätt till den högre intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden enligt den gamla lagen. Pensionsfallet för individuell förtidspension inträffar under 1995 om alla villkor för rätt till individuell förtidspension uppfylls senast 31.12.1995.

**Pensionsperiod** Intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden fortsätter att vara 1,5 procent för pensionstid efter 1.1.1996, om arbetstagaren har blivit beviljad heleffektiv pension på basis av ett pensionsfall som har inträffat före 1996. Intjäningsprocenten för pensionen för den återstående tiden

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

Tidigare grunder fortsätter att vara 1,5 procent också när en pension som har beräknats enligt tidigare regler beviljas på tidigare grunder efter lagändringen.

### 2.3.1 Rätt till dagpenning 1.1.1996

För en arbetstagare som är född före 1943 beräknas pensionen **för den återstående tiden** fortfarande enligt **intjäningsprocenten** 1,5 procent om han 1.1.1996 hade rätt till dagpenning (eller jämkad dagpenning) enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller till utbildningsstöd enligt lagen om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Enligt ikraftträdelsestadgandet anses arbetstagaren ha rätt till arbetslöshetsdagpenning också under den i 12 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa avsedda självrisktiden, som numera är fem arbetsdagar. Vid bedömning av arbetstagarens rätt till arbetslöshetsdagpenning skall tidigare tillämpningsanvisningar iakttas (se cirkulär A 4/94 sid. 7 och cirkulär A 43/93).

Pensionen för den återstående tiden beräknas enligt intjäningsprocenten 1,5 procent också för en före 1943 född företagare som 1.1.1996 har rätt till arbetslöshetsdagpenning.

Det nya villkoret för rätt till återstående tid, som innebär förvärvsarbete under 12 månader under en tid omfattande året då arbetsoförmågan inträder och de 10 föregående åren, börjar däremot genast tillämpas också på personer födda före 1943.

Pensionen för den återstående tiden beräknas fortfarande enligt intjäningsprocenten 1,5 procent för personer födda före 1943 som 1.1.1996 t.ex.

- får arbetslöshetsdagpenning (inkomstrelaterad eller jämkad dagpenning eller grunddagpenning)
- omfattas av självrisktiden 5 dagar
- får nolldagpenning t.ex. på grund av någon socialförmån eller lön för bisyssla eller deltidsarbete
- får arbetslöshetsdagpenning på grund av sjukdagpenningens självrisktid 9 dagar
- är arbetslös så att arbetsförhållandet upphör 31.12.1995 och arbetstagaren är arbetslös arbets-sökande vid Arbetskraftsbyrån genast följande vardag 2.1.1996.

Pensionen för den återstående tiden beräknas inte längre enligt intjäningsprocenten 1,5 procent för personer födda före 1943 som 1.1.1996 t.ex.

- inte får någon dagpenning t.ex. till följd av att han själv utan giltig orsak har sagt upp sig (tre,

Juridiska avdelningen  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

21.12.1995

sex eller åtta veckor enligt 7-9 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa)  
- får arbetsmarknadsstöd  
- får sjukdagpenning  
- får lön för uppsägningstiden eller motsvarande ersättning eller annan förmån som utbetalaren av arbetslöshetsdagpenning har delat in i perioder enligt löneutbetalningsperioderna (s.k. gyllene handslag).

Arbetstagaren har således fortfarande rätt till intjäningsprocenten 1,5 procent för pensionen för den återstående tiden, oberoende av vilken pension han senare blir beviljad. Arbetstagaren kan också senare återgå till sitt arbete utan att mista rätten till intjäningsprocenten 1,5 procent (se dock följande punkt).

I början utreder pensionsanstalten rätten till arbetslöshetsdagpenning men senare skall den sökande själv göra det.

#### Undantag

Pensionen för den återstående tiden beräknas likväl inte längre enligt intjäningsprocenten 1,5 procent för en före 1943 född arbetstagare som blir permitterad efter 31.10.1995 och som likväl före 29.2.1996 återgår i samma arbetsgivares anställning. Detsamma gäller också arbetstagare som är delvis permitterade och därför lyfter jämkad dagpenning, om de inleder deltidsarbetet efter 31.10.1995 och återgår i heltidsarbete hos samma arbetsgivare före 29.2.1996.

En arbetstagare anses återgå i samma arbetsgivares anställning om han har rätt att återgå till arbetet utan att arbetsförhållandet avbryts.

Om arbetstagaren har blivit permitterad före 31.10.1995 behåller han rätten till intjäningsprocenten 1,5 procent för pensionen för den återstående tiden, även om han efter årsskiftet återgår i samma arbetsgivares anställning. En arbetstagare som har blivit permitterad efter 31.10.1995 och som återgår i samma arbetsgivares anställning efter 29.2.1996 har likaså fortfarande rätt till den högre intjäningsprocenten. Detsamma gäller mottagare av jämkad dagpenning.

#### 2.4 Räkneexempel med den återstående tiden

##### Exempel 2.1

Arbetstagaren är född 5.5.1950. Hans arbetsförhållande har börjat 1.8.1976 och pensionslönen för arbetsförhållandet är 12 500 mk/mån. Arbetsoförmågan inträder 1.3.1996. Invalidpensionens belopp bestäms enligt följande:

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

a) Anställningstid  
1.8.1976-29.2.1996 235 mån

$$\frac{235}{800} \times 12\,500 = 3\,671,88 \text{ mk/mån}$$

b) Återstående tid till 50 års ålder  
1.3.1996-5.5.2000 50 mån + 5d

$$\frac{50}{800} \times 12\,500 = 781,25 \text{ mk/mån}$$

c) Återstående tid mellan 50 och 60 års ålder  
6.5.2000-5.5.2010 120 mån

$$\frac{120}{1000} \times 12\,500 = 1\,500 \text{ mk/mån}$$

d) Återstående tid mellan 60 och 65 års ålder  
6.5.2010-5.5.2015 60 mån

$$\frac{60}{1500} \times 12\,500 = 500 \text{ mk/mån}$$

Det finns endast 5 restdagar och restdagarna har därför inte någon inverkan på pensionens belopp. Invalidpensionen uppgår till sammanlagt 6 453,13 mk/mån.

#### Exempel 2.2

Arbetstagaren är född 21.2.1942. Hans arbetsförhållande har börjat 8.7.1972 och pensionslönen för arbetsförhållandet är 9 300 mk/mån. Arbetsoförmågan inträder 1.1.1996. Invalidpensionens belopp bestäms enligt följande:

a) Anställningstid  
8.7.1972-31.12.1995 281mån + 23d

$$\frac{281}{800} \times 9\,300 = 3\,266,63 \text{ mk/mån}$$

De 23 restdagarna från denna period överförs till följande period.

b) Återstående tid  
1.1.1996-21.2.2002 74mån + 14d

$$\frac{74}{1000} \times 9\,300 = 688,20 \text{ mk/mån}$$

Restdagarna från den föregående perioden ger en månad till, dvs. 74. Från denna period överförs 14 dagar till följande period, men eftersom månaderna i

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
 Planerings- och kalkylavdelningen/epu

fortsättningen går jämnt ut, har de inte någon inverkan på pensionens belopp.

c) Återstående tid mellan 60 och 65 års ålder  
 22.2.2002-21.2.2007 60 mån

$$\frac{60}{1500} \times 9\,300 = 372 \text{ mk/mån}$$

Invalidpensionen uppgår till sammanlagt 4 326,83 mk/mån.

### Exempel 2.3

Arbetstagaren är född 10.10.1935, pensionslönen är 13 200 mk/mån och det sista arbetsförhållandet har börjat 5.9.1975. För tidigare arbetsförhållanden har fribrev till beloppet 2 500 mk/mån uppkommit. Arbetstagaren avlider vid 60 års ålder 15.4.1996.

a) Anställningstid  
 5.9.1975-31.12.1994 231mån + 26d

$$\frac{231}{800} \times 13\,200 = 3\,811,50 \text{ mk/mån}$$

De 26 restdagarna från denna period överförs till följande period.

b) Högre intjäningsprocent under tiden  
 1.1.1995-14.4.1996 16mån + 10d

$$\frac{16}{480} \times 13\,200 = 440 \text{ mk/mån}$$

Restdagarna från den föregående perioden ger en månad till, dvs. 16. Från denna period överförs 10 restdagar vidare till följande period.

c) Återstående tid  
 15.4.1996-10.10.2000 54 mån

$$\frac{54}{1500} \times 9\,300 = 334,80 \text{ mk/mån}$$

Restdagarna från den föregående perioden ger en månad till, dvs. 54.

Förmånslåtarens pension som ligger till grund för familjepensionen uppgår till sammanlagt 4 586,30 + 2 500 = 7 086,30 mk/mån.

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

### 3 SAMORDNING

#### 3.1 Allmänt

Folkpensionen blir i sin helhet pensionsavhängig 1.1.1996. Under 1996 består folkpensionen fortfarande av en tilläggsdel och en basdel men i de pensioner som börjar löpa 1996 är basdelen pensionsavhängig på samma sätt som tilläggsdelen och kan beroende på arbetspensionens belopp också beviljas till beloppet noll.

En person som 1.1.1996 endast får folkpensionens basdel får 60 mk/mån mindre i basdel från början av 1996. Under de därpåföljande åren minskar basdelen 20 procent årligen från nivån för 1996 till dess att den nivå som arbetspensionens belopp förutsätter nås.

8 § 2 och 8 mom. APL om samordningen har från 1.1.1996 följande ordalydelse:

Samordningsgränsen uträknas på basis av samordningsgrunden, som med nedan i 3 mom. stadgade undantag utgörs av den högsta pensionslön eller arbetsinkomst som ligger till grund för grundpensionen i ett sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller i sådan företagarkerksamhet där den till pensionen berättigande tiden är minst ett år. Samordningsgränsen erhålls genom att av samordningsgrunden tas 60 procent eller, om det är fråga om invalidpension som beviljats såsom delpension, 30 procent av samordningsgrunden.

Vid tillämpningen av 5 mom. beaktas pensioner enligt familjepensionslagen varje kalenderår till de belopp, med vilka de utgick den 1 november föregående kalenderår.

Från början av 1996 är samordningsgränsen för arbetspensionen 60 procent av samordningsgrunden. Folkpensionen inverkar inte längre på samordningsgränsen. För delpensionen är samordningsgränsen 30 procent av den valda samordningsgrunden. Ändringen av samordningsgränsen gäller alla arbetspensionslagar.

Efterlevande- och barnpension som betalas enligt den allmänna familjepensionslagen beaktas fortfarande vid samordningen av familjepensionen till de belopp

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

som de hade den 1 november före samordningstidpunkten.

### 3.2

Hur samordningsgränsen fastställdes före 1.1.1996

Med samordningsgränsen avses den gräns som arbetspensionen tillsammans med andra pensioner och ersättningar högst får motsvara. Om gränsen överskrids, minskar den överskjutande delen arbetspensionen. Samordningsgränsen har fastställts på basis av samordningsgrunden genom tillämpning av det s.k. folkpensionsavdraget. Avdraget har gällt alla de arbetspensioner där samordningsgrunden har överstigit 7 065,01 mk/mån (enligt ind. 1712), oberoende av om pensionstagaren också har fått folkpension eller inte. Folkpensionsavdraget har utgjort 6 procent av skillnaden mellan samordningsgrunden och samordningsgränsen. Folkpensionen har likväl beaktats till högst basdelens belopp den 1 november före samordningen. Fullt folkpensionsavdrag har gjorts om samordningsgrunden har varit minst 14 348,34 mk/mån (enligt ind. 1712).

### 3.3

Samordningsgränsen från 1.1.1996

Efter lagändringen är samordningsgränsen 60 procent av den valda samordningsgrunden. Samordningsgrunden väljs bland de grundpensionsgrundande arbets- eller tjänsteförhållanden eller perioder av företagareverksamhet av vilka minst ett år beaktas såsom pensionsgrundande tid. När ettårstiden beräknas beaktas också återstående tid (om valet av samordningsgrund se närmare cirkulär A 29/93 avsnitt 3).

#### Exempel 3.1

Samordningsgrund	13 000
pensioner och ersättningar sml	8 000

Proportionellt samordningsavdrag från grundpensionerna

APL	6 900
KTAPL	1 100
samordningsgräns (0,6 x 13 000)	7 800
överskjutande del	200
Arbetspension som betalas	7 800

Samordningsavdrag:

$$\text{APL} = \frac{6\,900}{8\,000} \times 200 = 172,50$$

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

APL-pension som betalas:  
 $6\ 900 - 172,50 = 6\ 727,50$  mk/mån.

$$KTAPL = \frac{1\ 100}{8\ 000} \times 200 = 27,50$$

KTAPL-pension som betalas:  
 $1\ 100 - 27,50 = 1\ 072,50$  mk/mån.

- Delpension** Invalidpension som har beviljats i form av delpension motsvarar i regel hälften av full invalidpension. Sålunda är samordningsgränsen för delpension hälften av procentgränsen för full pension, dvs. 30 procent av samordningsgrunden.
- Deltidspension** Deltidspensionen kan motsvara högst 75 procent av de grundpensioner som enligt 8 § APL har samordnats med tillämpning av den nya samordningsgränsen och som personen har tjänat in enligt de i 8 § 4 mom. APL uppräknade pensionslagarna eller pensionsstadgarna.
- Familjepension** Samordningsgränsen för familjepension fastställs så som hittills. När samordningsgränsen fastställs beaktas fortfarande avdraget enligt den allmänna familjepensionslagen. I barnpensionen är avdraget lika med grundbeloppet för barnpension enligt den allmänna familjepensionslagen, och om också den efterlevande maken är förmånstagare, dras också basdelen i efterlevandepensionen enligt den allmänna familjepensionslagen av till det belopp som basdelen hade enligt nivån i november föregående år.

### 3.4 Samordningstidpunkten

#### Invalid- och arbetslöshetspension

Samordningen av invalid- och arbetslöshetspension förrättas enligt de samordningsregler som tillämpas vid den tidpunkt när pensionen börjar löpa och enligt den nivå som då gäller. Invalidpensionen börjar i regel löpa när primärtiden för sjukdagpenningen har gått till ända. Arbetslöshetspensionen börjar löpa sedan maximitiden för arbetslöshetsdagpenningen har gått ut och tidigast från och med den månad som följer efter 60-årsdagen. Vid samordningen beaktas andra pensioner och ersättningar till de belopp som de har den 1 i kalendermånaden.

- Ålderspension** När ålderspension beviljas förrättas samordning enligt nivån den dag då arbetstagaren når den ålder som berättigar till ålderspension. Andra pensioner

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

och ersättningar beaktas enligt nivån den dag då pensionsåldern nås.

#### Sänkt pensionsålder

Om pensionsåldern är lägre än 65 år, förrättas samordningen enligt nivån den dag då arbetstagaren når den lägre pensionsåldern.

#### Förtida ålderspension

Vid beräkning av förtida ålderspension förrättas samordningen före förtidsminskningen och enligt nivå den dag då pensionen börjar löpa. Förtidsminskningen beräknas först på den samordnade pensionen.

#### Uppskjuten ålderspension

Även om uppskjuten pension beviljas, förrättas samordningen av pensionen enligt nivån den dag då pensionsåldern nås. Sedan pensionen har samordnats enligt nivån för den tidpunkt då pensionsåldern nås, räknas uppskovsförhöjning in i pensionen och den så erhållna pensionen räknas upp med index att motsvara pensionens belopp när den började utbetalas.

#### 3.5

##### Ny samordning

Ny samordning skall enligt 8 a § APL förrättas alltid när pensionstagaren blir beviljad en ny primär pension eller någon annan fortlöpande ersättning eller grundpension. Ny samordning förrättas också när beloppet av en sådan pension ändras till följd av besvär eller av någon annan orsak. Ny samordning förrättas fr.o.m. månaden efter den månad då förmånen som skall samordnas har beviljats eller dess belopp har ändrats. Om utbetalningen av eller ändringen i den förmån som skall samordnas sker den 1 i månaden, förrättas samordningen från samma tidpunkt och inte först från följande månad. Ny samordning förrättas enligt nivån då utbetalningen av förmånen börjar eller ändringen i förmånen görs (avsnitt 7 i samordningsparmen A 29/93).

När ny samordning skall förrättas enligt 8 a § APL när utbetalningen av förmånen börjar eller förmånsbeloppet ändras 1.1.1996 eller senare, är samordningsgränsen i enlighet med de nya stadgandena 60 procent av samordningsgrunden.

Ny samordning förrättas inte när tidsbestämd invalidpension ändras till rehabiliteringsstöd eller invalidpension som beviljats tills vidare, om inte sådana ändringar görs i förmånsbeloppet som förut-

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
 Planerings- och kalkylavdelningen/epu

sätter ny samordning. Om rehabiliteringsförhöjning läggs till rehabiliteringsstödet eller invalidpensionen, förrättas inte någon ny samordning eftersom rehabiliteringsförhöjningen räknas in i den samordnade pensionen.

Ny samordning skall förrättas när delinvalidpension ändras till full invalidpension eller full invalidpension ändras till delinvalidpension. Om ändringen sker 1.1.1996 eller senare, följer samordningsgränsen de nya stadgandena.

Ny samordning förrättas inte till följd av att folkpensionens basdel minskar (se närmare 3.6 Ikraftträdande).

### Exempel 3.2

Arbetstagaren blir invalidpensionerad år 1995. Samordning förrättas första gången 1995 och ny samordning 1996.

Arbetstagarens pensioner år 1995, före samordningen

StPL	3 500,00
APL	4 257,50
Barnförhöjning enligt APL, 5 %	<u>212,88</u>
pensionerna sammanlagt	7 970,38

Pensionen börjar löpa 1.3.1995, då samordning första gången förrättas.

Samordningsgrund	13 000,00
varav 60 %	7 800,00
varav FPL-avdrag:	
0,06 x (13 000 - 7 065,01) =	356,10
samordningsgräns	7 443,90

Överskjutande del	
7 970,38 - 7 443,90 =	526,48

Avdrag från APL

$$\frac{4\,470,38}{7\,970,38} \times 526,48 = 295,29$$

APL-pension som betalas:

$$4\,470,38 - 295,29 = 4\,175,09 \text{ mk/mån.}$$

Avdrag från StPL

$$\frac{3\,500}{7\,970,38} \times 526,48 = 231,19$$

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

StPL-pension som betalas:  
3 500 - 231,19 = 3 268,81 mk/mån.

Barnet fyller 18 år i april 1996, barnförhöjningen i pensionen slopas och ny samordning förrättas 1.5.1996. Markbeloppen justeras med index för personer i förvärvsaktiv ålder (1760), eftersom pensions- tagaren är under 65 år.

Samordningsgrund	13 364,49
varav 60 % = samordningsgränsen	8 018,69
StPL	3 598,13
APL	<u>4 376,87</u>
Pensionerna sammanlagt	7 975,00

Samordningen inverkar inte på pensionen. APL-pensionen uppgår till 4 376,87 mk/mån och StPL-pensionen till 3 598,13 mk/mån år 1996 efter ny samordning.

### 3.6 Ikraftträdande

#### 3.6.1 Den första samordningen

Den nya samordningsgränsen tillämpas på sådana arbetspensioner där samordning första gången förrättas efter 31.12.1995 och den första pensionsutbetalningen hänför sig till tiden efter 1995.

Ålderspensionen samordnas första gången enligt nivån för den dag då 65 års ålder uppnås. Om den dag då 65 års ålder uppnås infaller under 1995 men ålderspensionen börjar löpa först 1.1.1996 eller senare, förrättas samordningen enligt 1995 års nivå, men med tillämpning av den nya samordningsgränsen.

På motsvarande sätt om personen inte tar ut pension vid den lägre pensionsåldern utan skjuter upp pensioneringen över årsskiftet 1995/1996, så att den första pensionsutbetalningen hänför sig till 1.1.1996 eller till tiden efter det, tillämpas den nya samordningsgränsen, även om pensionsfallet har inträffat under 1995.

#### 3.6.2 Ny samordning

Ny samordning förrättas enligt de nya stadgandena om utbetalningen av ny pension eller ersättning börjar eller förmånens belopp ändras 1.1.1996 eller senare.

När förmånens belopp ändras retroaktivt t.ex. till följd av besvär, förrättas ny samordning enligt ni-

Juridiska avdelningen 21.12.1995  
Planerings- och kalkylavdelningen/epu

vån då ändringen träder i kraft. Om besvären således godkänns sedan den nya samordningsregeln har trätt i kraft men förmånens belopp rättas till följd av besvären retroaktivt för tiden före 1996, skall samordningen förrättas enligt de tidigare samordningsreglerna.

Den gradvisa minskningen av basdelen ger inte anledning till ny samordning av arbetspensionen. Folkpensionen är inte en sådan i 8 § 1 och 4 mom. APL avsedd primär pension eller grundpension som beaktas vid samordningen. Basdelen har endast räknats ut för bestämmande av samordningsgränsen.

#### Gamla arbetspensioner

Om pensionsfallet för arbetspensionen har inträffat före 1.7.1975, har de s.k. gamla stadgandena tillämpats vid samordningen (cirkulär A 29/93, avsnitt 13). Eftersom arbetspensionen i sådana fall i sin helhet har varit prioriterad inkomst när folkpensionen har beräknats, har vid fastställande av samordningsgränsen det beräknade beloppet, som har bestämts enligt då gällande stadganden om folkpension, beaktats såsom avdrag motsvarande folkpensionen. Markbeloppet har årligen justerats med FPL-index.

Om dessa pensioner blir föremål för ny samordning så att grunden för den nya samordningen har uppkommit 1.1.1996 eller senare, skall samordningsgränsen för pensionen bestämmas enligt de nya stadgandena.